

Aan de leden van de provinciale staten Utrecht

Zienswijze NRD Windenergie Provincie Utrecht

Met grote verbazing heb ik kennisgenomen van de door u opgestelde Notitie Reikwijdte en Detailniveau PlanMER windenergie provincie Utrecht.

- Ten eerste: U overruled met dit proces lopende gemeentelijke processen van de gemeente Utrechtse Heuvelrug om te voldoen aan de afspraak uit de RES 1.0, namelijk de opwek van in totaal 0.088 TW in 2030. Dat doet het draagvlak binnen de gemeente voor deze opgave op z'n zachts gezegd geen goed, sterker: verzet groeit, wantrouwen in de overheid neemt drastisch toe!
- Ten tweede: De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft in september 2021, na een uitgebreide en intensief participatieproces, besloten zoekgebied 90 en 91 te niet meer als kansrijk te beschouwen. Hoe bestaat het dan dit gebied alsnog weer op te nemen?
- Ten derde: U stelt windmolens voor van maar liefst 241 meter hoog. 241 meter hoog! Ter vergelijking, de grootste windmolen ter wereld is slechts 19 meter hoger. Ruim 2x de Domtoren! En deze mega apparaten wilt u plaatsen dicht bij een dorpje met jonge kinderen, een basisschool en kinderopvang en zelfs op 300 meter afstand van woningen. Krankzinnig!
- Ten vierde: De provincie heeft het over een participatieplan. Maar dit plan dient enkel het doel om een bestuurlijk vinkje te zetten. In geen enkel opzicht worden inwoners echt betrokken bij de totstandkoming van resultaten. Op z'n hoogst geïnformeerd met de mogelijkheid om een keer een digitale bijeenkomst bij te wonen. U overruled niet alleen doorlopen gemeentelijke processen, maar ook bezorgde inwoners.
- Ten vijfde: Bent u zich wel bewust dat het dorpje Overberg al ingeklemd ligt tussen een snelweg, spoorlijnen (2x), hoogspanningsmasten en straks 2 grote zonnevelden? Waarom ook nog windmolens en geen evenredige verdeling van lasten in de hele provincie?
- Ten zesde: Duurzaamheid in de hele levenscyclus speelt blijkbaar geen rol. De focus ligt enkel op 2030. We weten allemaal dat kernenergie een heel serieus alternatief is om veel minder windmolens te plaatsen op het land. Een mogelijke kerncentrale in de gemeente Utrecht zou in 2035 gerealiseerd kunnen zijn aldus professor Wim Turkenburg van de Universiteit Utrecht. 1 kerncentrale staat gelijk aan 581 windmolens of ook wel 1 a 1,5 TW. De totale opgave van provincie Utrecht! Geen gedoe in de balans tussen zon en wind. Super stabiele energieleverantie! Verleg de opgave met minimaal 5 jaar en de oplossing ligt voor het oprapen, het draagvlak neemt exponentieel toe, het landschap niet verkracht, duurzaamheid in de totale levenscyclus en geen spijt als we achteraf zien dat die windmolens op zo'n korte afstand wel degelijk grote gezondheidseffecten hebben gehad! Bezint eer ge begint!

Ik vraag u met klem; accepteer het resultaat van gelopen participatieprocessen waarbij de uitkomst is om geen windmolens te onderzoeken. Specifiek binnen de gemeente Utrechtse Heuvelrug: schrap zoekgebied 90 en 91.

Voordat ik puntsgewijs mijn zienswijze nader toelicht doe ik een beroep op uw geweten en vraag ik aan elk lid van de provinciale staten persoonlijk, **en in het bijzonder de gedeputeerde dhr. Van Essen:**

Gelooft u werkelijk dat een windmolen van 241 meter hoog op 300/400 meter afstand van een woning geen schadelijk gezondheidseffect heeft op een mens?

Concreter:

Zou u met een gerust hart accepteren dat een windmolen van 241 meter hoog op slechts 300/400 meter van uw woning wordt geplaatst? Geen twijfel over gezondheidseffecten?

Nadere toelichting zienswijze NRD

1. Het plan wordt planologisch geknipt.
 - a. De opgave is o.a. wind en zonne-energie. U beperkt uw scope drastisch door alleen te focussen op windenergie
 - b. U onderzoekt alleen de effecten in de gebruiksfase en daarmee worden de totale gezondheid/milieu effecten onvoldoende onderzocht.
 - c. U weet en benoemt dat energieopslagsystemen een steeds belangrijkere rol spelen bij opwek van energie, maar neemt dit effect niet mee in de beoordeling.
 2. Modelleringsol style="list-style-type: none;"> - a. Waarop zijn de modellen gebaseerd die gebruikt worden?
 - b. Welke afmeting heeft de referentieturbine? En hoe zijn de berekende effecten van deze referentieturbine tot stand gekomen, waar zijn deze op gebaseerd?
 - c. Kan u aantonen dat deze referentie 100% betrouwbaar en bruikbaar is in het voorliggende onderzoek?
3. Laagfrequent geluid
 - a. U stelt dat laagfrequent geluid van een windturbine vergelijkbaar is met wegverkeer. Kunt u aantonen aan welk type wegverkeer u refereert en de intensiteit daarvan incl. de afstand tot de bron en aantonen dat dit laagfrequente geluid inderdaad vergelijkbaar is met dit wegverkeer?
 - b. Een kenmerk van laagfrequent geluid is dat het veel verder draagt dan 'gewoon' geluid en ook binnenshuis trillingen veroorzaakt en veel minder sterk hoorbaar is

dan 'gewoon geluid'. Hoe kunt u dan beweren dat er geen verschil in hinder is tussen beide frequenties? Op welke hinder doelt u?

4. Participatie:

- a. U schrijft: "Aan participatie geven we invulling door stakeholders bij het proces te raadplegen, te luisteren naar suggesties en door waardevolle informatie op te halen en te verwerken in het proces".
 - Gaat participatie alleen om inhoudelijke inbreng of ook het ontwikkelen van draagvlak? En als draagvlak een doel is, waarom worden in dit proces inwoners niet actief geraadpleegd, anders dan formele inspraak op de NRD (die voor de meeste mensen moeilijk te begrijpen is)?
 - Bent u ervan overtuigd dat door de communicatiemiddelen die u gebruikt de participatie representatief zal zijn voor de doorsnede van de Utrechtse bevolking?
 - Waarom baseert u uw keuze enkel op milieueffecten en geen andere aspecten zoals draagvlak?
 - Aan welke waardevolle informatie moet ik denken? Waar ligt de 'speelruimte'? Welke kaders zijn er om over mee te denken? Of is raadplegen voor de Buhne en beperkt u zich tot uw eigen onderzoeksresultaten?
- b. U stelt dat lokale participatieprocessen niet worden doorkruist. Hoe rijmt u dit met het doorlopen participatieproces in Overberg uit 2021 en de resultaten daarvan?
- c. Heeft u inhoudelijk kennisgenomen van de argumenten van de gemeente om deze locatie niet meer als kansrijk te beschouwen?
- d. Heeft u kennis genomen van het recent gepubliceerde signalenrapport van het PBL - Betrokken burgers ONMISBAAR VOOR EEN TOEKOMSTBESTENDIGE LEEFOMGEVING? Zo nee, dan raad ik u aan om de 8 signalen die in het rapport benoemd staan onderdeel te laten worden van het participatieplan. Ik benoem hieronder de 8 conclusie/adviezen uit het rapport en vraag om op basis van uw eigen participatieplan hierop te reflecteren.
 - i. **SIGNAAL 1: Burgerbetrokkenheid gaat over meer dan participatie**
Burgerbetrokkenheid gaat over meer dan participatie. Overheden kunnen burgers meer betrekken bij de beleidsvorming en vormgeving van plannen door oog te hebben voor de diversiteit aan perspectieven, ervaringen, motieven en mogelijkheden, door meer aandacht te besteden aan de begrijpelijkheid van informatie en communicatie, door beter samen te werken met burgerinitiatieven en initiatief beter te faciliteren, door meer aandacht te besteden aan gedrag en de belemmeringen om te komen tot duurzaam handelen, door meer te leren van de interactie tussen burgers en overheden en door weerstand serieus te nemen. Wanneer overheden burgers bij de voor bereiding, uitvoering en evaluatie van beleid betrekken dient de kwaliteit van participatie centraal te staan.
 - ii. **SIGNAAL 2: Versterk de kwaliteit van participatie**
Overheden kunnen de kwaliteit van participatie versterken door afspraken over de kwaliteit van het proces vooraf vast te leggen en meer middelen beschikbaar te stellen voor het tijdig en op geschikte wijze betrekken van burgers bij de besluitvorming. Daarbij is het

essentieel om participatie beter in te bedden in politiek bestuurlijke processen en te zorgen voor bestuurlijk commitment vooraf. Overwogen kan worden burgervertegenwoordigers bepaalde rechten (en middelen) te geven om te zorgen voor een gelijk speelveld aan de participatietafel, tussen burgers, overheden en andere (commerciële) partijen.

iii. SIGNAAL 3: Neem weerstand serieus

Het serieus nemen van weerstand vraagt om erkenning van tegenstrijdige belangen en om het niet langer schermen met metingen, toetsing aan normen of risicoberekeningen die laten zien dat het allemaal wel meevalt, of acceptabel is. Overheden zouden kunnen zorgen voor een juridisch kader, waarmee ook beroep kan worden aangetekend, en op zoek kunnen gaan naar materiële en immateriële compensatiemogelijkheden. En afspraken maken die controleerbaar en handhaafbaar zijn.

iv. SIGNAAL 4: Maak diversiteit van burgers uitgangspunt van beleid

Het tot uitgangspunt maken van diversiteit vraagt om het besef dat 'de burger' niet bestaat. Het helpt om over verschillen tussen mensen na te denken in termen van wat ze weten, willen, kunnen en daadwerkelijk doen. Diversiteit als uitgangspunt betekent ook dat het 'doe vermogen' niet wordt beschouwd als vanzelfsprekend en dat overheden extra aandacht moeten besteden aan de toegankelijkheid van processen en de beschikbaarheid van publieke diensten en infrastructuur. Het vraagt om beleidsinterventies die rekening houden met cognitieve, financiële en sociale vermogens van burgers en waarbij de overheid aandacht heeft voor de consequenties van het beleid voor verschillende groepen en voor de verdeling van lusten, lasten en risico's.

v. SIGNAAL 5: Deel de feiten en zorg ervoor dat beleid begrijpelijk is

Om ervoor te zorgen dat beleid begrijpelijk is voor de burger, helpt het als overheden duidelijk communiceren en samenwerken over sectoren, beleidslagen en domeinen heen. Visualisering kan helpen om abstracte informatie concreet te maken. Duidelijk communiceren betekent ook eerlijk zijn over mogelijke nadelen en onzekerheden, en transparant zijn over waarom bepaalde keuzes zijn gemaakt. Het helpt daarbij om aan te sluiten bij de belevingswereld van mensen, en gebruik te maken van vertrouwde sleutelpersonen uit de sociale groep voor het verspreiden van beleidsboodschappen. Het is daarbij van groot belang om de feiten te delen, en zorg te dragen voor een gezamenlijke kennisbasis.

vi. Faciliteer burgerinitiatief en werk samen aan de opgaven

Overheden kunnen burgerinitiatieven faciliteren door ze met middelen, ruimte en expertise te ondersteunen, en het makkelijker te maken om een ingang te vinden bij de overheid (bijvoorbeeld door het bieden van één loket). Daarbij is het belangrijk om als overheid niet achterover te leunen, maar actief te zoeken naar manieren om initiatief mogelijk te maken, en tegelijkertijd onder ogen te zien dat eigen initiatief niet voor alle burgers, en voor alle opgaven mogelijk is.

vii. SIGNAAL 7: Maak duurzaam gedrag logisch; zorg voor een geschikte omgeving en context

Overheden kunnen duurzaam gedrag logischer maken door duurzaam gedrag gemakkelijker en goedkoper te maken. De overheid kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat prijzen de milieuschade weerspiegelen, kan wet en regelgeving invoeren en handhaven, administratieve rompslomp verminderen, innovatie stimuleren, en door zorg te dragen voor goed onderwijs en betrouwbare informatie bijdragen aan collectief bewustzijn met betrekking tot het belang van een toekomstbestendige leefomgeving.

viii. SIGNAAL 8: Leer meer van de ervaringen met en de kennis van burgers

Overheden kunnen meer leren van de ervaringen van burgers door burgers meer bij de vormgeving, monitoring en evaluatie van het beleid te betrekken. Overheden kunnen ook meer van elkaar leren, en zorgen voor een betere uitwisseling van ervaringen tussen beleid en uitvoering, tussen centrale en decentrale overheden, en tussen overheden en de andere partijen die betrokken zijn bij de vormgeving en uitvoering van het leefomgevingsbeleid.

Ik ben ervan overtuigd dat als u deze 8 signalen ter harte neemt, het participatieproces echt meerwaarde oplevert en draagvlak voor het proces. Het huidige plan is meer een verplicht nummertje, dan echt in gesprek gaan met inwoners en echt open staan voor andere opvattingen, suggesties kennis. Durf die handschoen op te pakken en verschuil je niet achter een scherm bij een digitale bijeenkomst, maar ga open met oprechte interesse in gesprek.

Tot slot: Als inwoner van de provincie Utrecht maak ik mee ernstig zorgen voor de leefbaarheid van de provincie als je deze opgave op deze wijze wilt nastreven. Niet alleen voor het dorpje Overberg waar ik nu nog gelukkig woon met mijn vrouw en kinderen, maar echt de hele provincie. Een provincie waar zoveel moois is, veel historie en waardevolle landschappen en waar we leefbaarheid hoog in het vaandel hebben staan... dan rijmt dit toch op geen enkele wijze met de nu voorgestelde plannen voor windenergie?

Als het over klimaatverandering gaat dan hebben we het telkens over de komende generaties... Maar vraag je dan af hoe de komende generatie aan zal kijken tegen deze plannen? Zouden zij hebben vastgehouden aan 2030 als doel op zich? Of zouden zij zeggen; wacht nog even een paar jaar op die kerncentrale die al die windmolens kan vervangen en zodat wij ook in een leefbare en gezonde omgeving kunnen opgroeien?